

Branislav Perić, Olgica Perić¹

MAKROMICETE CRNE GORE

(8. prilog proučavanju makromiceta Crne Gore)

THE MACROMYCETES OF MONTENEGRO

(Contribution to the knowledge of the macromycetes of Montenegro 8)

Izvod

Rad predstavlja rezultate istraživanja koje se odvija u okviru projekta *Gljive Crne Gore* u CANU, ostvarene tokom 1996. godine. Prikazanom listom identifikovanih i sistematizovanih makromiceta obuhvaćeno je 108 vrsta. Uz zanimljive podatke o pojedinim vrstama i njihovim lokalitetima istaknuti su taksoni koji su rijetki i zaštićeni u Evropi.

Ključne riječi: Crna Gora, makromicete, lokaliteti, staništa, 1996. godina.

Abstract

The paper presents the results of the research which is taking place in the project *The fungi of Montenegro* in CANU (The Montenegrin Academy of Sciences and Arts) realised during 1996. 108 species of identified and systematized macromycetes are included in the represented list. Together with the interesting data of the particular species and their localities, rare and protected taxa are pointed out.

Key words: Montenegro, macromycetes, localities, habitats, 1996.

UVOD

Iako su istraživanja makromiceta u Crnoj Gori tokom posljednje decenije potekla iz pojedinačnih napora i entuzijazma, ostvareni su rezultati vrijedni pažnje.

Dodatno motivisana uvidom u brojne opasnosti koje prijete mikološkim lokalitetima trajnim nestankom pojedinih vrsta, ova istraživanja su već stvorila

¹ Branislav Perić, Olgica Perić,
81000 Podgorica, Đulje Jovanova 16

elementarne naučne preduslove za prve korake u sagledavanju vrijednosti mikološkog blaga Crne Gore i njegovoj adekvatnoj zaštiti. Sabran je značajan fond podataka o vrstama i njihovim staništima, urađena inventarizacija vrsta (Perić & Perić 1996a, 1996b), ukazano na opasnosti kojima su makromicete izložene, uspostavljeni kontakti i saradnja sa međunarodnim mikološkim centrima. Dalji koraci moraju biti usmjereni ka formiranju baze podataka, izradi mapa rasprostranjenja, utvrđivanju prisustva vrsta rijetkih u Evropi, koje će kod nas dobiti status međunarodno važnih makromiceta, formiranju nacionalne Crvene liste ugroženih vrsta i preduzimanju adekvatnih mjera zaštite.

To sve nije moguće ostvariti bez ozbiljnije potpore nadležnih i odgovornih naučnih i državnih institucija.

MATERIJAL I METOD RADA

Zahvaljujući klimatskoj privilegiji koju uživamo u ovom toplom okrilju Mediterana, tj. činjenici da su mikološka staništa na našem jugu manje-više aktivna i u zimskim mjesecima, naše istraživanje se može odvijati tokom čitave godine.

Tokom zimskih i prvih proljetnih mjeseci svoju pažnju usredsredili smo na praćenje mikoloških staništa u neposrednoj okolini Podgorice o kojima smo već ranije dali prve podatke (Perić & Perić 1995). U više navrata obišli smo obližnje vještačke šumske sastojine u okolini grada i sakupili dosta zanimljivog materijala.

U aprilu i maju obišli smo lokalitete u podnožju Huma Orahovskog (Građen, Raušnik, Šaljeze i Korita), koji su već nekoliko godina u središtu naše pažnje.

Prvom polovinom juna mjeseca, tokom učešća u radu skupa Dani mikrobiologa Jugoslavije (Herceg Novi, 12 - 15. 1996. godine), slobodne trenutke iskoristili smo za obilaske okolnih terena i sakupljanje materijala.

Polovinom VII mjeseca napravili smo nekoliko izleta u okolinu Podgorice. Zbog velike suše mikološka staništa bila su u fazi mirovanja. Potom smo odlučili da se, i pored nepovoljnih vremenskih uslova, uputimo za Plav, nadajući se da ćemo u Prokletijama zateći povoljnije stanje. Međutim, zatekli smo nezapamćenu sušu. Na katunu Bajrovića prema Ridskom jezeru (1750 m) trava je bila spržena a seljaci su stoku gonili na ispašu ka većim visinama. Obilazeći jaruge, prostore oko skoro presahlih potoka i rijetka slična vlažna mjesta prikupili smo nešto materijala. Krajnje nepovoljni uslovi naveli su nas da odustanemo od našeg plana po kojem je trebalo nastaviti rad na Čakoru, Hajli i okolini Rožaja a potom se uputiti na kratkodnevni obilazak Durmitora. Umjesto toga, uputili smo se na Trešnjevik gdje smo već u prolazu konstatovali nekoliko manjih potoka uz koje smo, makar u povratku, željeli okušati sreću. Tu smo pronašli nešto materijala, ali to je sve bilo daleko od očekivanja. U poređenju sa prošlogodišnjom sezonom, i

obiljem građe koju smo sakupili, ova sezona je bila veoma škrta u "svojim darovima".

Početkom septembra obišli smo ponovo lokalit Hum Orahovski, ovog puta s namjerom da provjerimo neke detalje u vezi sa staništima *Chalciporus pseudorubinus*, u Evropi rijetke vrste.

Od 16 - 19. oktobra, tokom učešća na IX Jugoslovenskom kongresu o ishrani u Kotoru, obišli smo mikološke lokalitete na Vrmcu i prikupili vrijedan i zanimljiv materijal.

Polovinom oktobra i početkom novembra, načinili smo više jednodnevnih izlazaka u okolini Podgorice i zahvaljujući povoljnijim vremenskim uslovima, prikupili i djelimično obradili značajan mikološki materijal.

NP "Lovćen" smo obišli 1. XI, s namjerom da provjerimo neke svoje starije podatke i sakupili zanimljivu gradju.

Kako je jesen donijela obilne padavine, početkom novembra smo još jednom obišli lokalitete u podnožju Prokletija. Uz put smo svratili u NP "Biogradska gora", a zatim i lokalitet Kula u blizini Rožaja. U Prokletijama smo obišli nekoliko lokaliteta (Čakor i Plav) a u povratku i neke lokalitete u zaleđu Komova na potezu Konjuhe - Kutii. Prikupili smo zanimljiv materijal od kojeg je jedan dio obrađen a drugi u procesu obrade.

Polovinom novembra u Podgorici smo nastavili praćenje naših uobičajenih lokaliteta u okolini grada, a 17. XI napravili smo dnevni izlet do Huma Oraovskog u čijem podnožju smo zabilježili nekoliko zanimljivih vrsta.

Prikupljeni materijal je snimljen i makroskopski opisan na terenu, praćene su promjene na lokalitetima i staništima, naročito onima koji su u središtu naše pažnje, rađene hemijske reakcije na svježem materijalu tamo gdje je to bilo potrebno u procesu identifikacije, mikroskopska analiza spora i drugih elemenata. Pohranjeni su eksikati vrsta koje već nijesu zastupljene u našoj porodičnoj zbirci.

Lista identifikovanih vrsta je sačinjena po sistematskoj pripadnosti, uz pomoć generalne klasifikacije **M. Bon-a** (in **D. Mazuir 1995**).

U određenju vrsta rijetkih za Evropu korišćen je literatura: **Cetto (1970-1993)** **Buczacki (1989)**, **Garnweidner (1990)** i **Foiera ed al. (1993)**.

Tokom rada na terenu, značajnu pomoć u sabiranju mikološkog materijala pružili su nam Desanka Perić i Ilija Perić, koji je uradio crteže (prema upustvima autora), na čemu im srdačno zahvaljujemo.

Istraživani lokaliteti

Tokom 1996. godine istraživani su sljedeći lokaliteti:

- šumske kulture na području urbane zone Podgorice (Gorica, Ljubović, Tuška šuma i Zlatica),

- mikološka staništa na već poznatim lokalitetima u Kučkoj krajini (Raušnik, Građen, Šaljeze, Korita, Hum Orahovski i Zagreda) koje sistematski pratimo već nekoliko godina,
- okolina Plava (Ridsko jezero i podnožje Visitora),
- Trešnjevik,
- staništa u hrastovim i borovim šumama na vrhu i padinama Vrmca,
- staništa u hrastovim, bukovim i borovim sastojinama u NP "Lovćen" (Bjeloši i Ivanova korita)
- miješane listopadne sastojine u blizini Biogradskog jezera,
- livade ivicom smrekove šume na Kuli u blizini Rožaja,
- livade ivicom smrekove šume na vrhu Čakora,
- staništa dolinom rijeke Zlorečice i Kutske rijeke.

REZULTATI PROUČAVANJA

Spisak proučenog i sistematizovanog materijala

B A S I D I O M Y C O T I N A

BOLETALES

Boletaceae

- Boletus albidus* Roques - Kuči: Zagreda, uz lipu, *Tilia platyphyllos*, 8. IX 1996.*
- Boletus edulis* Bull.: Fr. - Plav: Brezjojevice, uz *Fagus moesiaca*, 25 VI 1996.**
- Boletus erythropus* Fr. - Herceg Novi, u hrastovoj šumi, 14. VI 1996.
- Boletus quercicola* (Vas.) Sing. - Radovče: Gostilje, u hrastovoj šumi, leg. Marko Komatina 28. IX 1996.**
- Chalciporus pseudorubinus* (Thirring) Pilat et Dermek - Kuči: Hum Orahovski, uz *Pinus heldreichii*, 15. IX 1996.
- Suillus alboflocculosus* Watl. et Pant. - Podgorica: Gorica, u miješanoj četinarskoj šumi uz *Pinus halepensis*, 07. I 1996.
- Suillus collinitus* (Fr.) Kuntze ss. Moser - Podgorica: Čemovsko polje, uz *Pinus halepensis*, 10. I 1996.
- Suillus granulatus* (L.: Fr.) Kuntze - Kuči: Hum Orahovski, u šumi *Pinus heldreichii*, 15. IX 1996.
- Suillus littoralis* Bouchet ss. Moser non Leclaire - Podgorica: Gorica, uz *Pinus halepensis*, 17. IX 1996.

Paxillaceae

Paxillus atrotomentosus (Batsch.) Fr. - Vrmac, u borovoj šumi, 19. X 1996.**

Gomphidiaceae

Chroogomphus rutilus (Schaeff. : Fr.) O. K. Miller; Hum Orabovski, uz *Pinus heldreichii*, 15. IX 1996.

RUSSULALES

Russulaceae

Lactarius camphoratus (Bulliard) Fr. - Gorica, uz *Pinus pinea* i *Quercus trojana*, 22. X 1996.*

Lactarius blennius Fr. - Hum, u šumi *Fagus moesiaca*, 15. IX 1996.*

Lactarius piperatus (L. : Fr) Pers. - Gorica, uz *Quercus trojana*, 21. IX 1996.**

Lactarius sanguifluus (Paulet : Fr.) Fr. - Hum 15. IX 1996**, Podgorica: Gorica, u vještačkim satojinama četinara uz *Pinus halepensis*, 21. IX 1996.**

Lactarius semisanguifluus Heim et Leclair - Čakor, uz *Picea abies*, 6. XI 1996.**

Lactarius serifluus (DC. ex Fr.) Fr. - Kuči: Raušnik, u hrastovoj šumi, 13. X 1996.*

Lactarius vellereus (Fr.) Fr. - Vrmac, u hrastovoj šumi, 19. X 1996.**

Russula cyanoxantha Schff.: Fr. - Herceg Novi, u hrastovoj šumi, 14. VI 1996.**

Russula emetica Fr. - Hum Orabovski, uz *Fagus moesiaca*, 15. IX 1996.**

Russula sanguinea (Bull. ex St. Amans) Fr. - Lovćen, uz *Pinus nigra*, 1. XI 1996.

TRICHOLOMATALES

Hygrophoraceae

Hygrocybe coccinea (Schff. ex Fr.) Kummer - Rožaje, Kula, na planinskom pašnjaku, uz četinare, 5. XI 1996**; Čakor, u travi na pašnjaku, uz *Picea abies*, 6. XI 1996.**

Hygrocybe conica (Scop.: Fr.) Kummer - Vrmac, u miješanoj šumi, 19. X 1996.**

Hygrocybe spadiceus (Scop.: Fr.) Karst. - Podgorica, livada ispred Duvanskog kombinata, 15. 10. 1996.*

Hygrophorus dichrous Kuhn. & Romagn. - Kuči: Građen, u hrastovoj šumi, uz *Quercus pubescens*, 13. X 1996.

Hygrophorus eburneus (Bull. ex Fr.) Fr. - Kuči: Građen, u *Fagus moesiaca*, 13. X 1996.*

Hygrophorus hypothejus (Fr.) Fr. - Lovćen: Ivanova korita, u šumi *Pinus nigra*, 01. XI 1996; Kuči: Korita, u šumi *Pinus heldreichii*, 17. XI 1996.**

Hygrophorus niveus (Scop.) Fr. - Rožaje: Kula, na pašnjaku, 5. XI 1996.*

Hygrophorus psittacinus (Schff. : Fr.) Karst. - Rožaje: Kula, na livadi kraj četinarske šume, 5. XI 1996.**

Hygrophorus virgineus Kummer - Gorica, u travi kraj *Pinus halepensis*, 22. 10. 1996.*

Pleurotaceae

Pleurotus eryngii (DC ex Fr.) Quéf. - Podgorica, livada ispred Duvanskog kombinata uz *Eryngium* sp., 15. X 1996.**

Tricholomataceae

Armillariella mellea (Vahl. ex Fr.) - Vrmac u hrastovoj šumi (*Quercus pubescens*), 19. X 1996**; Lovćen: Bjeloši u hrastovoj šumi 1. XI 1996.

Clitocybe geotropa (Bull.: Fr.) Quéf. - Podgorica: Ljubović, u vještačkoj šumskoj sastojini uz *Pinus halepensis* i *Cupressus sempervirens*, 03. I 1996.

Clitocybe nebularis Batsch. ex Fr. - Radovče, u šumi *Fagus moesiaca*, 28. IX 1996**; Kuči: Građen u bukovoj šumi *Fagus moesiaca*, 13. X 1996.

Laccaria amethystina (Bolt. ex Hooker) Murril - Hum, u šumi *Fagus moesiaca*, 15. IX 1996.**

Laccaria laccata (Scop. : Fr.) Berk. et Br. - Lovćen: Ivanova korita, u borovoj šumi, 1. XI 1996**; Rožaje: Kula, kraj borova, 5. XI 1996.**

Lepista nuda (Bull. : Fr.) Cooke - Podgorica: Ljubović, uz stabla *Pinus halepensis*, 14. XI 1996.**

Rickenella fibula (Bull. : Fr.) Raith - Podgorica: Gorica, u mahovini u vještačkoj šumskoj kulturi uz stabla *Pinus halepensis*, 21. IX 1996.**

Tricholoma acerbum (Bull. : Fr.) Quéf. - Kuči: Raušnik, u hrastovoj šumi, 13. X 1996.*

Tricholoma albobrunneum (Pers.: Fr.) P. Kummer - Podgorica: Ljubović u vještačkoj šumskoj sastojini uz *Pinus halepensis*, 02. X 1996.**

Tricholoma georgii var. *flavida* (Clus. ex Fr.) Quéf. - Kuči: Građen, uz kuću Milića na ivici šume *Fagus moesiaca*, 25. IV 1996.

Tricholoma imbricatum (Fr. ex Fr.) Kummer - Hum Orahovski, u travi kraj *Pinus heldreichii* i *Juniperus nana*, 17. IX 1996.

Tricholoma saponaceum (Fr.) Kummer - Kuči: Raušnik, u hrastovoj šumi, 13. X 1996.*

Tricholoma scalpturatum (Fr.) Quéf. - Kuči: Raušnik, u hrastovoj šumi, 13. X 1996.

Dermolomataceae

Cystoderma amiantinum (Scop. : Fr.) Fayod -NP "Lovćen": Ivanova korita, u borovoj šumi, 1. XI 1996.**

Cystoderma carcharias (Pers.) Konr. - NP "Lovćen": Ivanova korita, u travi kraj *Pinus nigra*, 01. XI 1994.; Rožaje: Kula, u borovoj šumi, 05. XI 1996.**

Cystoderma fallax Smith : Sing. - Hum, pored ogromnog stabla munike, 15. IX 1996.*

Oudemansiella mucida (Schrad. ex Fr.) v. Hoehn. - Plav: Brezjojevice, na deblu *Fagus moesiaca*, 25. VII 1996.**

Oudemansiella radicata (Relhan ex Fr.) Sing. - Kuči: Građen, kraj *Fagus moesiaca*, 13. X 1996.**

Marasmiaceae

Collybia butyracea (Bull. : Fr.) Quél. - NP "Lovćen": Ivanova korita, uz *Pinus nigra*, 01. XI 1996. i Rožaje: Kula, uz borove, 05. XI 1996.**

Collybia dryophila (Bull.; Fr.) P. Kummer - Podgorica: Gorica, na iglicama uz *Pinus halepensis*, 09. IV 1996.

Hemimycena delicatula (Peck.) Singer - Podgorica: Gorica, u mahovini uz *Pinus halepensis*, 21. IX 1996.

Marasmius aliaceus (Jack. ex Fr.) Fr. - Trešnjevnik, uz *Fagus moesiaca*, 26. VII 1996; Biogradsko jezero, uz *Fagus moesiaca*, 5. XI 1996.

Marasmius quercophilus Pouzar - Podgorica: Gorica, na hrastovom lišću 21. IX 1996.*

Marasmius oreades (Bolton : Fr.) Fr. - Podgorica, livada ispred Duvanskog kombinata 15. X 1996.**

Mycena pura (Pers. : Fr.) P. Kummer - Kotor: Vrmac, uz borove, 19. X 1996**; Ljubović, uz *Pinus halepensis* 15. XI 1996.**

Mycena pura var. *rosea* Schum. - Kuči : Zagreda 08 IX 1996.**

Mycena seynii Quél. - Podgorica: Gorica, u vještačkoj šumskoj sastojini uz *Pinus halepensis*, 21. IX 1996.**

PLUTEALES

Pluteaceae

Pluteus atricapillus (Secr.) Sing. - Biogradsko jezero, na panju *Fagus moesiaca*, 05. XI 1996.

Pluteus atomarginatus (Konr.) Kuhn. - Trešnjevnik, na panju *Fagus moesiaca*, 26. VII 1996.**

CORTINARIALES

Cortinariaceae

Inocybe geophylla Sow. ex Fr. - Podgorica: Ljubović 14. XI 1996., kraj *Pinus halepensis* i *Cupressus sempervirens*.*

Inocybe geophylla var. *violacea* Patouillard - Podgorica: Ljubović, kraj *Pinus halepensis* i *Cupressus sempervirens*, 14. XI 1996.**

Inocybe mixtilis (Birtz.) Sacc. - Podgorica: Ljubović kraj *Pinus halepensis* i *Cupressus sempervirens*, 15. XI 1996.*

Strophariaceae

Hypholoma capnoides (Fr. : Fr.) P. Kummer - Hum, u šumi *Pinus heldreichii*, 17. XI 1996.**

Hypholoma fasciculare (Huds. ex Fr.) - Rožaje: Kula, na panju smreke, 05. XI 1996.**

Pholiota squarrosa (Muller ex Fr.) Kummer - Rožaje: Kula, uz borov panj, 05. XI 1996.**

Bolbitiaceae

Agrocybe aegerita (Brig.) Sing. - Podgorica, na panjevima i deblima *Populus alba*, 07. V 1996.

AGARICALES

Coprinaceae

Coprinus niveus (Pers. : Fr.) Fr. - Hum, na stočnom gnojivu, 17 XI 1996.

Psathyrella bipelis Quél. - Biogradsko jezero, pored obale u lišću listopadnog drveća, 05. XI 1996.*

Agaricaceae

Agaricus abruptibulbus Peck - Kuči : Korita, na pašnjaku, 15. IX 1996.**

Agaricus campester (L.) Fr. - Kuči : Korita, na pašnjaku, 15. IX 1996.**

Amanita fulva Schff. ex Pers. - Herceg Novi, u hrastovoj šumi, 14. VI 1996.**

Amanita pantherina (DC.: Fr.) Quél. - Plav: Brezojevice kraj *Fagus moesiaca*, 25. VI 1996.**

Amanita vaginata var. *plumbea* Schaeff.: Fr. - Ridsko jezero, u šumi *Pinus peuce*, 23. VII 1996.**

Lepiota clypeolaria (Bull. ex Fr.) P. Kummer - Podgorica: Gorica, 21. IX 1996.; Vrmac, pored puta u hrastovoj šumi, 19. X 1996.**

Macrolepiota mastoidea (Fr.) Singer - Radovče: Gostilje, u hrastovoj šumi, 28. IX 1996.**

Macrolepiota procera (Scop. : Fr.) Singer - Radovče: Gostilje, 28. IX 1996**.; Podgorica: Ljubović, u jaruzi, kraj *Pinus halepensis*. 02. X 1996.**

PHALLALES

Clathraceae

Clathrus cancellatus Fr. - Podgorica: Gorica u vještačkoj četinarskoj sastojini uz *Pinus halepensis*, 22. X 1996.

NIDULARIALES

Nidulariaceae

Crucibulum laeve (Hudson ex Relhan) Kambly ex al. - Podgorica: Gorica, u vještačkoj četinarskoj sastojini, uz *Pinus halepensis*, 21. IX 1996.

LYCOPERDALES

Geastraceae

Geastrum triplex Jungh. - Hum Orahovski, pored puta u šumi *Pinus heldreichii*, 15. IX 1996.**

Lycoperdaceae

Bovista plumbea Pers.: Pers. - Na livadi na ulazu u NP „ Biogradska gora, u šumi *Fagus moesiaca*, 05. XI 1996.**

Lycoperdon perlatum Pers. - Hum 15, IX 1996** i Podgorica: Gorica uz *Pinus halepensis*, 21. IX 1996.**

Lycoperdon saccatum Vahl. - Lovćen: Ivanova korita, u šumi *Pinus nigra*, 01. XI 1996.**

HYMENOGASTRALES

Hymenogastraceae

Rhizopogon vulgaris (Vitt.) M. Lange - Podgorica: Ljubović, na mahovini u šumi *Pinus halepensis* i *Cupressus sempervirens*, 02. X 1996.*

CANTHARELLALES

Cantharellaceae

Cantharellus cibarius Fr.: Fr. - Herceg Novi: Savina 15.VI 1996; Vrmac, u hrastovoj šumi, 19. X 1996.**

Cantharellus lutescens Persoon - Kotor: Vrmac, u borovoj šumi, 19. X 1996.*

Hydnaceae

Hydnum rufescens Fr. - Kući: Raušnik, u šumi *Quercus pubescens* 13. X 1996.**

CLAVARIALES

Clavariaceae

Clavaria amethystina (Fr.) Donk - Kotor:Vrmac, u borovoj šumi, 19. X 1996.*

Clavaria cristata Holmskj. ex Fr. - Podgorica: Gorica 21. IX 1996; Lovćen, u borovoj šumi, 1. XI 1996.**

Clavaria rugosa Bulliard - Podgorica: Ljubović, 14. I 1996.; Kotor: Vrmac, u borovoj šumi, 19. X 1996.**

HERICIALES

Auriscalpiaceae

Auriscalpium vulgare S. F. Gray - Lovćen: Ivanova Korita, u borovoj šumi, 1. XI 1996.*

THELEPHORALES

Thelephoraceae

Thelephora terrestris Ehrh. ex Fr. - Podgorica: Gorica, kraj *Pinus halepensis*, 22.X 1996.*

POLYPORALES

Fomitopsidaceae

Gloeophyllum sepiarium (Wulf. ex Fr.) Karst. - Tresnjevik, na *Picea abies*, 26. VII 1996.

Fomes fomentarius (L.) Kickx - Biogradsko jezero, na *Fagus moesiaca* 5. XI 1996.

Fomitopsis pinicola (Sow. ex Fr.) Karst. - Biogradsko jezero, Na *Fagus moesiaca*, 5. XI 1996.

Coriolaceae

Lenzites warnieri Dur. & Mont. in Mont. - Kuči: Zagreda, na jasenu *Fraxinus excelsior*, 28. VII 1996.

Trametes hirsuta (Wulf. ex Fr.) Pil. - Trešnjevnik, na suvim granama bukve 26. VI 1996.**

Trametes versicolor (L.) Pil. - Herceg Novi: Savina, na suvoj grani listopadnog drveta, 14. VI 1996.**

CORTICIALES

Stereaceae

Stereum hirsutum (Willd. ex Fr.) S. F. Gray - Plav: Brezjojevice, na suvim granama i deblu *Fagus moesiaca* 25. VII 1996.**

AURICULARIALES

Auriculariaceae

Auricularia mesenterica (Dicks) Fr. - Biogradsko jezero, na natrulom panju *Fagus moesiaca*, 5. XI 1996.**

A S C O M Y C O T I N A

PEZIZALES

Helvellaceae

Helvella crispa (Scopoli) Fr. - Kuči: Gradec, ispod *Quercus pubescens* 13. X 1996; Gorica, na tlu između *Quercus trojana* i *Pinus halepensis*, 03. XII 1996.**

Helvella lacunosa Afzel - Podgorica: Gorica, pokraj *Quercus trojana*, 22 X 1996.**

Pezizaceae

Peziza proteana Boudier forma *sparassoides* Boudier - Biogradsko jezero, na nagorelini javora, 5. XI 1996.*

Sarcosphaera eximia (Dur. ex Lev.) Maire - Podgorica: Gorica, uz *Pinus halepensis*, 9. IV 1996.**

Humariaceae

Humaria hemisphaerica (Wiggers ex Fr.) Fuckel - Podgorica: Gorica, na tlu, kraj *Quercus trojana*, 21. IX 1996.

Scutellinia scutellata (L. ex Amans) Lamb. - Plav: Ridsko jezero, na natrulom vlažnom drvetu, 23. VI 1996.**

LEOTIALES

Geoglossaceae

Mitrlula paludosa Fries - Ridsko jezero, u potocima, na iglicama *Pinus peuce*, 23. VI 1996.

XYLARIALES

Sphaeriaceae

Ustulina deusta (Fr.) Petrak - Plav: Visitor, na deblima *Fagus moesiaca*, 24. VII 1996.

DISKUSIJA

Istraživanjem makromiceta u 1996. godini obuhvaćeno je 108 vrsta. Od toga 100 vrsta svrstana u 16 redova pripada podrazdijelu *Basidiomycotina* a 8 vrsta svrstanih u 3 reda pripadaju podrazdijelu *Ascomycotina*. Na tabelama 1 - 3 prikazane su najzastupljenije familije, rodovi i vrste.

Tab.1. Najbrojnije familije prikazane listom

Tab.1. The most frequent families presented on the list

Familija / Family	Broj vrsta / N° of species
<i>Tricholomataceae</i>	13
<i>Russulaceae</i>	10
<i>Boletaceae</i>	9
<i>Hygrophoraceae</i>	9
<i>Marasmiaceae</i>	9
<i>Agaricaceae</i>	8

Tab.2. Najbrojniji rodovi zastupljeni na listi

Tab.2. The most numerous genera occurring on the list

Rod / Genus	Broj vrsta / N° of species
<i>Lactarius</i>	7
<i>Hygrophorus</i>	6
<i>Boletus</i>	4
<i>Suillus</i>	4
<i>Russula</i>	3

Tab.3. Nove vrste za Crnu Goru
 Tab.3. New species for Montenegro

R.b	Nove vrste / New species	
		11. <i>Cystoderma falax</i>
1.	<i>Boletus albidus</i>	12. <i>Inocybe geophylla</i>
2.	<i>Lactarius camphoratus</i>	13. <i>Inocybe mixtilis</i>
3.	<i>Lactarius blennius</i>	14. <i>Psathyrella bipelis</i>
4.	<i>Lactarius serifluus</i>	15. <i>Rhizopogon vulgaris</i>
5.	<i>Hygrocybe spadiceus</i>	16. <i>Clavaria amethystina</i>
6.	<i>Hygrophorus eburneus</i>	17. <i>Auriscalpium vulgare</i>
7.	<i>Hygrophorus niveus</i>	18. <i>Telephora terrestris</i>
8.	<i>Hygrophorus virgineus</i>	19. <i>Peziza proteana</i> forma <i>sparassoïdes</i>
9.	<i>Tricholoma acerbum</i>	20. <i>Cantharellus lutescens</i>
10.	<i>Tricholoma saponaceum</i>	21. <i>Marasmius quercophilus</i>

Na prikazanoj listi vrste koje su nove za Crnu Goru označene su zvjezdicom * a vrste za koje su dati podaci o novim lokalitetima označene su sa dvije zvjezdice**.

Među navedenim vrstama nalaze se i sljedeće vrste rijetke za Evropu: *Tricholoma albobrunneum*, *Cystoderma carcharias*, *Mycena pura* var. *rosea*, *M. seynii*, *Pluteus atromarginatus*, *Agaricus abruptibulbus*, *Clathrus cancellatus*, *Cantharellus lutescens*, *Clavaria amethystina*, *Fomitopsis pinicola*, *Mitrulea paludosa*, *Hygrocybe psittacina* i *Suillus collinitus*.

Prikazanom listom obuhvaćene su i vrste koje se nalaze na evropskoj Crvenoj listi ugroženih makromiceta (Ing 1993) klasifikovane u četiri grupe:

- A-grupa, u kojoj su svrstane gljive kod kojih je zapaženo smanjenje rasprostranjenosti, rapidno opadanje populacija, koje su iščezle u mnogim zemljama i kojima je potreban visok nivo zaštite (*Hygrocybe spadiceus*).

- B-grupa, u kojoj su svrstane gljive kod kojih je zapaženo smanjenje rasprostranjenosti, očividno postojano opadanje brojnosti, koje su iščezle u mnogim zemljama i kojima je potreban srednji nivo zaštite (*Tricholoma acerbum*).

- C-grupa, u kojoj su svrstane gljive koje su široko rasprostranjene ali rasutih nepovezanih populacija, koje su manje iščezle i potreban im je niži nivo zaštite (*Boletus albidus*, *Hygrophorus hypothejus*).

- D-grupa, u kojoj se nalaze gljive koje su lokalno smanjene, negde su iščezle i uglavnom su na ivici areala (*Geastrum triplex*).

Chalciporus pseudorubinus (Thierring) Pilat et Dermek, čime je dat nov lokalitet za Evropu (Perić & Perić 1997). Smatra se veoma rijetkom u Evropi, Cetto (1990). Među podacima o njenom rasprostranjenju na Balkanu bilježimo one koje su dali Tortić (1982) i Focht (1987).

Lenzites warnieri Dur & Mont. in Mont., opisana kao *Lenzites reichardtii* Schulzer (**Tortić 1972**) je rijetka vrsta, karakteristična za toplije krajeve. Tortić navodi šest lokaliteta u bivšoj Jugoslaviji (uglavnom na sjeveru i jedan u Makedoniji). Mi smo potvrdili njena očekivanja da će se ova vrsta naći u južnijim dijelovima zemlje. Novoopisana je vrsta za Crnu Goru, a do sada smo je zapazili samo na dva lokaliteta.

U svojim redovnim obilascima pojedinih lokaliteta zapazili smo značajne promjene koje pokazuju sve izrazitiji stepen degradacije prirodnih staništa makromiceta a uzrokovane su negativnim dejstvom antropogenih faktora. Pojedini mikološki lokaliteti potpuno su nestali, zajedno sa šumskim zajednicama uz koje su se razvijali kroz dugi niz godina. U okoli Podgorice smo konstatovali više takvih primjera. Parcjela vještačke šumske sastojine u kojoj su dominirali *Pinus halepensis*, *P. nigra* i *Cupressus sempervirens*, što se prostire od Zabjela prema Kombinatlu aluminijuma, nestala je u šumskom požaru, kao i slična šumska sastojina na Dajbabskom brdu. Stanje ostalih parcjela Zlatica, Tološi, Tuška šuma, na čiju smo devastaciju već upozorili (**Perić & Perić 1995**) je krajnje kritično. Ove parcjele su ugrožene divljom gradnjom, nesputanom sječom stabala i deponijama svakojakog otpadnog materijala. Tako su veoma značajne zelene površine, izuzetno pogodne za rekreaciju i odmor građana, prepuštene uništenju.

Hrastova šuma a samim tim i mikološka zajednica koju ova okuplja na istočnoj strani Gorice, posljednjih godina su redovno ugrožavani uoči proslave pravoslavnog praznika Božića. Za razliku od proteklih godina kada su sječene samo prizemne grane drveća, ove godine su obarana stabla prečnika i preko 20 cm.

Uprkos velikoj ugroženosti makromiceta, do današnjeg dana, nije preduzet ni jedan korak u cilju njihove zaštite od strane institucija koje su za to nadležne. Pa i dugo očekivani Zakon o životnoj sredini Crne Gore, proglašen aprila 1996, makromicete kao značajan dio posebnog životnog carstva i njihovu zaštitu ne pominje niti u jednom jedinom članu. Ipak, treba očekivati da će postepeni prodor mikološke kulture, uz sve veći pritisak tržišta gljiva, dovesti do saznanja o potrebi njihove zaštite, te da će se ovakvi propusti u narednom periodu ispraviti.

LITERATURA

- Buzacki, S. (1989):** Funghi of Britain and Europe.-London.
Cetto, B. (1970-1993): I funghi dal vero, I-VII.- Trento.
Focht, I. (1987): Naši vrganji, Nakladni zavod znanje, Zagreb.
Fojera, F. (ED) (1993): Funghi boleti, Edagricola, Bologna.
Garnweiner, E. (1990): Gljive, Cankarjeva založba, Ljubljana- Zagreb.
Ing, B. (1993): Towards a Red List of Endangered European Macrofungi.- In D. N. Pegler, L. Boddy, B. Ing & P.M. Kirk (Editors). Fungi of Europe:

- Investigation, Recording and Conservation, pp. 231-237. Royal Botanic Gardens, Kew.
- Mazuir, D. (ED) (1995):** Classification. Le vade-mecum du mycologue. Editions de la Fédération Mycologique Dauphiné-Savoie. 73600 Moûtiers.
- Perić B., Perić O. (1995):** Makromicete šumskih kultura na području urbane zone Podgorice. Naučni skup: "Prirodne vrijednosti i zaštita Skadarskog jezera", Podgorica 8-10. XI, Organizator skupa CANU i Ministarstvo zaštite životne sredine republike Crne Gore (u štampi)
- Perić B., Perić O. (1996a):** Diverzitet makromiceta Crne Gore, CANU - Glasnik odjeljenja prirodnih nauka (u štampi).
- Perić B., Perić O. (1996b):** Introduzione alla micologia Montenegrina, Bollettino del Gruppo micologico G. Bresadola, Trento, XXXIX, 3, 171-181.
- Perić B., Perić O. (1997):** Funghi rari o interessanti raccolti in Montenegro Bollettino del Gruppo micologico G. Bresadola, Trento, XXXIX, 1 (u štampi)
- Tortić, M. (1972):** *Lenzites reichardtii* Schulzer, Acta Bot. Croat. 31, 191-198.
- Tortić, M., & Sylejmani, S. (1982):** Interesting species of macromycetes in forests of munika pine (*Pinus leucodermis* Ant.). Acta Bot. Croat. 41: 145.
- ZAKON O ŽIVOTNOJ SREDINI (1996):** Službeni list Republike Crne Gore, 12, 1-7

THE MACROMYCETES OF MONTENEGRO

(Contribution to the knowledge of the macromycetes of Montenegro 8)

by

B. Perić & Olgica Perić

SUMMARY

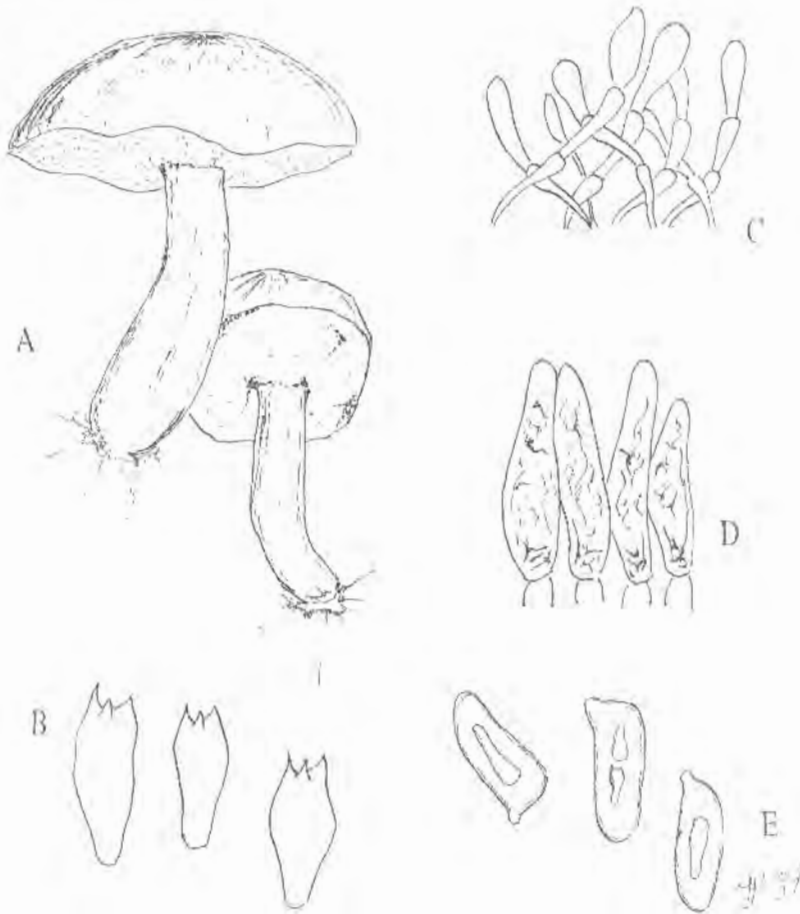
Researching macromycetes of Montenegro in the year 1996 included the localities: Podgorica (Gorica, Ljubović, The wood of Tuzi and Zlatica), localities in Kučka krajina (Raušnik, Građen, Šaljeze, Korita, Hum Orahovski and Zagreda), the surrounding of Plav (The Rid lake and the base of Visitor Mt.), Trešnjevik, Vrmac, NP "Lovćen" (Bjeloši and Ivanova korita), NP "Biogradska gora" (The Biograd lake), Rožaje (Kula), Čakor and the vallies of The Zlorečica river and The Kut river.

108 species are identified out of which 100 species are reinged in 16 orders belonging to subdivision of Basidiomycotina and 8 species are reinged in 3 orders belonging to subdivision of Ascomycotina. Rare species in Europe are: *Tricholoma albobrunneum*, *Cystoderma carcharias*, *Mycena pura* var. *rosea*, *M. seynii*, *Pluteus atomarginatus*, *Agaricus abruptibulbus*, *Clathrus cancellatus*, *Cantharellus lutescens*, *Clavaria amethystina*, *Fomitopsis pinicola*, *Mitrulea paludosa*, *Hygrocybe psittacina* i *Suillus collinitus*.

In the presented list the species being on the Red List of Endangered European Macrofungi (Ing, B. 1993) are also included: A group-*Hygrocybe spadiceus*, B group *Tricholoma acerbum*, C group - *Boletus albidus* and *Hygrophorus hypothejus*, D group-*Geastrum triplex*.

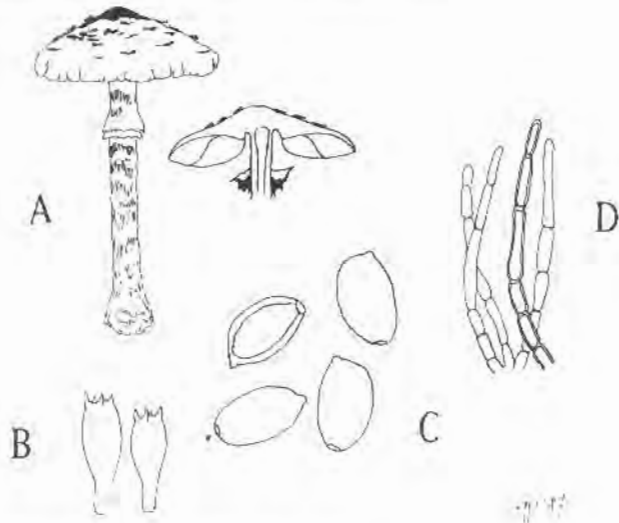
Two rare, interesting species *Chalciporus pseudorubinus* and *Lenzites warnieri* are discussed.

The remarks on the changes noticed at the mycological habitats and localities are given.

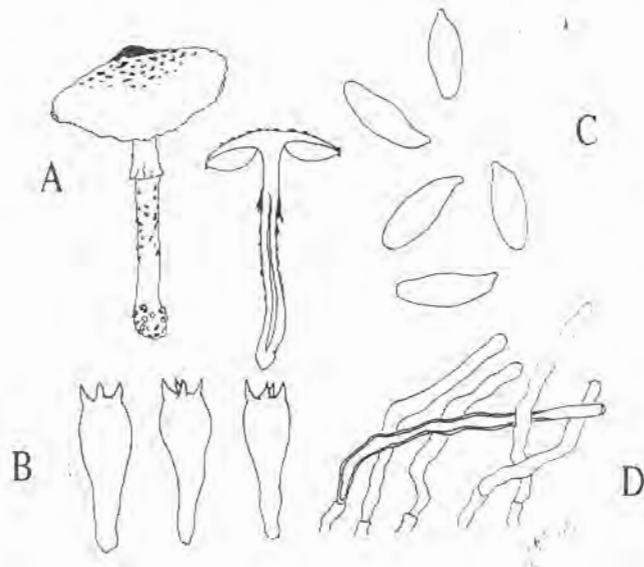
Suillus granulatus (L.: Fr.) Kunze:

A - karpofor, B - bazidije, C - cutikula, D - cistide, E - spore

Macrolepiota procera (Fr.) Singer

A - karpofor, B - bazidije, C - spore, D - kožica klobuka

Lepiota clypeolaria Bull. ex Fr.

A - karpofor, B - bazidije, C - spore, D - kožica klobuka